"JOURNAL OF SCIENCE-INNOVATIVE RESEARCH IN UZBEKISTAN" JURNALI
VOLUME 3, ISSUE 04, 2025. APRIL
ResearchBib Impact Factor: 9.654/2024 ISSN 2992-8869

Oshqozon yarasi va uning fiziologik sabablari

Nurboyeva Farangiz
Termiz iqtisodiyot va servis universiteti
Tibbiyot fakulteti Davolash ishi talabasi

Annatatsiya:oshqozon yarasi oshqozon shilliq qavatida trofik buzilishlar sodir bo`ladigan kasallik.oshqozon yarasi ko`pincha 20-50 yosh erkaklar orasida kuzatiladi.kasallik bahor va kuz faslida tez tez qaytarilishi bilan tavsiflanadi. Oshqozon yarasi sababi odatda odamning asab tizimini kuchlantiradigan stresslar bo`lib u o`z navbatida oshqozon ichak trakti muskullarining va qon tomirlarining spazimini keltirib chiqaradi natijada oshqozonning qon bilan ta`minlanishi buziladi va oshqozon sharbati shilliq qavatiga salbiy ta`sir qiladi bu me`da yaralarini paydo bo`lishiga olib keladi.

Kalit so'zlari : Helicobacter pylori Zollinger-Ellison Oshqozon reflyuzi churra oshqozon osti bezi gastrinomasi gastrit 12 o'n ikki barmoqli ichak yarasi antibiotiklar antiskeretar preparatlar gastroenterology

Аннатация: язвенная болезнь это заболевание, при котором трофические нарушения возникают в слизистой оболочке желудка.язвы чаще всего наблюдаются у молодых мужчин в возрасте от 20 до 50 лет.заболевание характеризуется быстрым обратимым течением весной и осенью. Причиной язвы желудка обычно являются стрессы, которые напрягают нервную систему человека, что, в свою очередь, вызывает спазм мышц и кровеносных сосудов желудочно-кишечного тракта, что приводит к нарушению кровоснабжения желудка и негативному воздействию желудочного сока на слизистую оболочку что приводит к образованию язв.

Ключевые слова: Helicobacter pylori Zollinger-Ellison желудочный рефлюкс грыжа гастринома поджелудочной железы гастрит 12 язва двенадцатиперстной кишки антибиотики противосудорожные препараты гастроэнтеролог

Annatation: peptic ulcer is a disease in which trophic disorders occur in the gastric mucosa.stomach ulcers are most often observed among men 20-50 years old.the disease is characterized by a rapid return in the spring and autumn seasons. The cause of an ulcer is usually stresses that strengthen the nervous system of a

person, which in turn causes spasm of the muscles and blood vessels of the gastrointestinal tract, as a result of which the blood supply to the stomach is disrupted, and gastric juice negatively affects the mucous membrane, which leads to the appearance of gastric ulcers.

Keywords: Helicobacter pylori Zollinger-Ellison gastric reflux hernia pancreatic gastrinoma gastritis 12 duodenal ulcer antibiotics antiskeretar drugs gastroenterologist

Muammoning dolzarbligi: Statistik ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki dunyo aholisining 14% dan ortiqrog`I oshqozon yarasi kasalligi bilan og`riydi. Tashvishlanarlisi asosan 20-40 yosh atrofidagi erkaklarda uchraydigan ushbu kasallik toobora yosharib bormoqda. Ya`ni ko`proq talab ava maktab o`quvchilari orasida aniqlanyapti.

Odatda oshqozon yarasi kasalligini - Helicobacter pylori bakteriyasi keltirib chiqaradi; kamdan-kam holatlarda - Zollinger-Ellison sindromi (oshqozon osti bezi gastrinomasi yoki 12 o'n ikki barmoqli ichak yarasi va boshqa preparatlar kasallikni keltirib chiqaradi.

Helicobacter pylori bakteriyasi

Oshqozon yarasi o`zi alohida yoki churra bilan birga kuzatiladi. Kasallik boshlanishida oshqozon achishishi va og`irlik hissi og`izga achichiqm suv kelishi tilning uvilishi oqrin ustki qismi bosilganda og`riq his qilish taomdan 2-3 soatdan keyin ko`krakning pastki qismlarida og`riq kuzatiladi. Qusish bilan qon kelishi yoki katta hojatnong jigarrang kelishi yaraning rivojlanganligini ko`rsatadi. Oshqozon reflyuzi gastrit va oshqozon yarasining sabablari bir xil bo`lgani uchun davosi ham bir xildir. Ammo shuni ta'kidlash kerakki, bakteriya taxminan 80 foiz odamlarda mavjud va har kim ham oshqozon yarasidan aziyat chekmaydi. Gap shundaki, patologiyaning rivojlanishi uchun qo'shimcha qo'zg'atuvchi omillar kerak. Misol uchun, bu noto'g'ri ovqatlanishdan bo'lishi mumkin. Achchiq, qizarib pishgan, yog'li ovqatlar xlorid kislota ishlab chiqarishni ko'paytiradi va shu bilan kasallikni qo'zg'atishi mumkin.

Stressli vaziyatlar va haddan tashqari hissiy kuchlanish kasallikning rivojlanishiga olib keladi. Ma'lumki, stress paytida ovqat hazm qilish tizimini qon bilan ta'minlashning faolligi pasayadi va oshqozon-ichak traktida yuzaga keladigan barcha jarayonlar sekinlashadi. Bularning barchasi oshqozonning turli kasalliklari, shu jumladan, oshqozon yarasiga olib keladi.Kuchli travmatik omillar ham yarani qo'zg'atishi mumkin, masalan, og'ir kuyishlar, jarohatlar, murakkab va keng qamrovli jarrohlik aralashuvlar. Oshqozon yarasi qonni suyultiruvchi dorilar yoki yallig'lanishga qarshi dorilarni uzoq muddat qo'llash bilan ham paydo bo'lishi mumkin. Bundan tashqari, zararli odatlar — chekish va spirtli ichimliklarni iste'mol qilish oshqozon shilliq qavatining himoya xususiyatlarini pasaytiradi va bakteriyalar uchun qulay sharoitlar yaratadi.

Davolashda asosan antibiotiklar helicobacteri bakteriyasini yo`q qilish uchun buyuriladi, antiskeretar preparatlar oshqozon kislotasini kamaytirish uchun, antatsidlar oshqozon shilliq qavatini himoya qilish va simptomlarni yengillashtirish uchun buyuriladi. Oldini olishda sog`lom ovqatlantirishni tartibga solish , chekish va spirtli ichimliklardan voz kechish stressni boshqarish va dam olishga e`tibor berish, dori vositalarini shifokor tavsiyasiga binoan qabul qilish kerak. Agar yuqoridagi belgilar kuzatilsa shifokor gastroenterolog shifokoriga murojaat qilish tavsiya etiladi.

Xulosa

Oshqozon yarasi — bu oshqozon yoki o'n ikki barmoqli ichak shilliq qavatining mahalliy nuqsoni bo'lib, ko'pincha o'tkir og'riqlar, dispeptik belgilar bilan namoyon bo'ladi. Ushbu kasallikning yuzaga kelishida fiziologik omillar muhim o'rin tutadi. Ayniqsa, oshqozon kislotasining ortiqcha ishlab chiqarilishi, pepsinning shilliq qavatga zarar yetkazishi, Helicobacter pylori bakteriyasining mavjudligi, shuningdek, stress, noto'g'ri ovqatlanish, irsiy moyillik va ayrim dorilar (masalan, steroid bo'lmagan yallig'lanishga qarshi vositalar) asosiy etiologik omillar sifatida baholanadi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, oshqozon va ichak shilliq qavati himoya tizimining buzilishi, shu jumladan, bikarbonat ajralishining kamayishi, shilliq ishlab chiqarilmasligi yoki qon aylanishining yomonlashuvi kasallikning rivojlanishiga xizmat qiladi. Yangi davolash usullari, xususan, proton nasoslari ingibitorlari, antibiotiklar bilan kompleks terapiyalar, bemorlarning sog'lom turmush tarziga rioya qilishi kasallikni nazorat qilishda samarali bo'lib, shifobaxsh natijalarga erishish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Karimov A.A., Xolmatov Sh.T. Gastroenterologiya asoslari. Toshkent: Tibbiyot nashriyoti, 2020.

2. Rasulov M.M. Ichki kasalliklar propedevtikasi. Toshkent: "Ibn Sino" nashriyoti, 2019.

3. World Health Organization. Peptic ulcer disease: causes, symptoms and treatment. WHO Guidelines, 2021.

4. Smith J., Brown K. Physiology and Pathophysiology of Peptic Ulcer Disease. Journal of Clinical Gastroenterology, 2020; 34(2): 112–119.

5. Khodjibekov O.R. Helicobacter pylori va oshqozon yarasi. O'zbekiston Tibbiyot Jurnali, 2022; №1: 45–50.

6. Feldman M., Friedman L.S., Brandt L.J. Sleisenger and Fordtran's Gastrointestinal and Liver Disease. 11th ed. Elsevier, 2021.

7. O'zbekiston Respublikasi sog'liqni saqlash vazirligi klinik tavsiyalari – "Oshqozon-ichak yaralari diagnostikasi va davolash", Toshkent, 2023.